

NOAH - FOR DYRS RETTIGHETER
Dronningens gate 13
0152 OSLO

Trondheim, 29.09.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/8114

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Vedtak i klagesak om forlengelse av skadefelling av brunbjørn i deler av Snåsa og Steinkjer kommuner

Vi viser til klagen på Statsforvalteren i Trøndelag sitt skriftlige vedtak 25. juli 2022 fra NOAH. Klagesaken ble oversendt til oss 12. august 2022. Klagen er fremsatt innenfor tidsfristen.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Statsforvalterens vedtak.

Vedtaket er fattet etter roviltforskriften § 9 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Dere kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Snåsa kommune fikk innvilget søknad om uttak en bjørn i deler av Snåsa og Steinkjer kommune den 18. juli 2022. Etter søknad fra Snåsa kommune 25. juli 2022 forlenget Statsforvalteren skadefellingstillatelsen til å gjelde til 1. august 2022.

Bakgrunnen for søknaden om forlengelse er funn av ytterligere fem kadaver av sau/lam tatt av bjørn ved Grønnlihøen og ved Brannheiklumpen i Snåsa og Steinkjer kommuner.

Klagen deres

Klagen har følgende hovedpunkter:

- Skadefelling truer bestandens overlevelse, med et eget underpunkt om anvendelse av føre-var-prinsippet
- Vilkåret om skade er ikke oppfylt
- Vilkåret om at "formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte" ikke er oppfylt

Vi viser til klagen i sin helhet.

Statsforvalterens behandling av klagen

Statsforvalteren vurderer at klagen ikke gir grunnlag for å endre vedtaket og har derfor sendt klagen til oss for å avgjøre saken.

Vi viser til statsforvalterens oversendelsesbrev.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Brunbjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle bjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingen ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Miljødirektoratet viser til at målet med skadefelling primært er å håndtere akutte skadesituasjoner eller der hvor skadepotensialet er overhengende.

Skadefelling skal kun iverksettes dersom uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. naturmangfoldloven § 18. Vi viser i den forbindelse til våre vurderinger i forbindelse med vedtak om kvote for betinget skadefelling av bjørn i regionene 6, 7 og 8 i brev av 31. mai 2022, der det ble fastsatt en kvote på to bjørner for region 6. Kvoten for betinget skadefelling av bjørn i region 6 ble i brev 8. juli fra Klima- og miljødepartementet (KLD) økt med ytterligere ett individ slik at total kvote for region 6 er på tre dyr.

Vedtaket om betinget kvote har gitt Statsforvalteren i Trøndelag myndighet til å vurdere skadefelling i konkrete situasjoner. Ved vurdering om det skal gis tillatelse til skadefelling skal Statsforvalteren vektlegge føringene i regional forvaltningsplan, samt drøfte de opplistede skjønnskriteriene i rovviltforskriftens § 9 i forhold til den aktuelle og/eller fremtidige skadesituasjonen og det aktuelle geografiske fellingsområdet.

Skadeomfang og potensiale for skade

Skadefelling er et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Et element for iverksetting av en skadefelling er at det foreligger kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises som tatt av rovvilt. Dersom det er sannsynlig at skadesituasjonen vil vedvare og det ikke er andre rimelige forebyggende tiltak som kan iverksettes, vil skadefelling kunne gis. I særskilte tilfeller kan skadehistorikken og skadepotensialet være så omfattende og sannsynlig, at uttak uten direkte forutgående skade kan vurderes. Det må da være en viss nærhet i tid til skadene potensielt kan oppstå.

Ved tidspunktet for søknad om forlengelse er det til sammen påvist 16 skader av sau og lam, samt en rein med antatt skadedato 1. juni - 22. juli, fra bjørn i områdene Brannheiklumpen, Grønnlihøen og Roktdalen i Steinkjer og Snåsa kommune. Skadefrekvensen har økt de siste dagene.

Skadeområdet ligger i et område hvor det slippes ut om lag 1200 sau og lam på beite. Omfanget av skader tidligere år er varierende, i fjor ble det påvist 41 skader på sau forvoldt av bjørn, i 2020 ti skader, i 2019, én skade, 2018 ti skader og i 2017 40 skader.

Statsforvalteren viser til at årets skader foreligger midt i beitesesongen og utfra stort antall sau i området, områdets tapshistorikk samt at området også er beiteområde for tamrein vurderer de at det er et stort potensial for fremtidige skader. Vi er enig med Statsforvalteren sin vurderinger.

Områdets prioritet og binner

Miljødirektoratet viser til at det skal være en tydelig forskjell i forvaltningsutøvelsen mellom beiteprioriterte og rowiltprioriterte områder. Dette innebærer at det vil være lavere terskel for å iverksette skadefelling utenfor forvaltningsområder for bjørn, enn innenfor.

Når det gjelder enkeltstående binner som oppholder seg utenfor bjørneprioritert område, vil det erfaringsmessig kunne oppstå skadesituasjoner, og Statsforvalteren må foreta en konkret vurdering av om det foreligger hjemmel til å fatte vedtak om skadefelling. Normalt vil terskelen for å gi skadefelling være lav ved oppståtte skadesituasjoner i beiteprioritert område, men i situasjoner der vi ligger under bestandsmålet, vil terskelen være høyere for binner enn for hannbjørner (midlere terskel). Dette medfører at det må gjøres avveininger av de kryssende hensynene med å ivareta bestanden og å redusere tap av beitedyr når det er høy sannsynlighet for, eller kjent at, binne kan bli felt på skadefelling.

Når en region ligger under bestandsmålet er hensynet til binner viktigere enn når vi ligger over bestandsmålet.

I forbindelse med klageavgjørelsen datert 8. juli 2022, senket KLD terskelen fra høy til midlere for når Statsforvalteren kan gi tillatelse til skadefelling av binner som opptrer i beiteprioritert område. Det er likevel presisert at det skal være en høyere terskel enn lav for å tillate skadefelling på binner. Statsforvalteren bekrefter at risikoen for å felle binne anses å være svært høy i det avgrensede skadefellingsområdet, men vurderer likevel "at skadeomfanget og skadesituasjonens utvikling tilsier at terskelen for å innvilge søknaden er nådd". Vi er enige i disse vurderingene.

Andre tilfredsstillende løsninger

Miljødirektoratet tiltrer Statsforvalterens vurderinger knyttet til mulighetene for å sette inn andre forebyggende tiltak for å forhindre fremtidig skade, og at det i den aktuelle situasjonen ikke var andre tilfredsstillende forebyggende løsninger enn å iverksette skadefelling. Det at området er et prioritert beiteområde har betydning for hvor inngripende tiltak som vil være aktuelle å iverksette overfor beitebruken i området.

Konklusjon

Miljødirektoratet viser til Statsforvalteren i Trøndelag sitt vedtak, samt vurderingene knyttet til klagesaken i oversendelsesbrevet og vi tiltrer statsforvalteren sine vurderinger av saken. Vi finner ikke grunn til å endre Statsforvalteren sitt vedtak om felling av bjørn i deler av region 6, datert 25. juli 2022.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
STEINKJER KOMMUNE	Postboks 2530	7729	STEINKJER
Snåsa kommune	Sentrum	7760	SNÅSA
Roviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO